

Motion till riksdagen 2019/20:3573

av Désirée Pethrus m.fl. (KD)

med anledning av prop. 2019/20:135 Utvidgad tillträdesrätt för de regionala skyddsombuden

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera de regionala skyddsombuden och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen avslår proposition 2019/20:135 Utvidgad tillträdesrätt för de regionala skyddsombuden.

Motivering

I regeringens proposition 2019/20:135 Utvidgad tillträdesrätt för de regionala skyddsombuden föreslås en utvidgning av möjligheten att utse regionala skyddsombud genom en ändring i arbetsmiljölagen så att sådana skyddsombud får tillträde till fler arbetsställen. Ett regionalt skyddsombud ska få utses för ett arbetsställe där en lokal avdelning inom ett förbund eller en med sådan avdelning jämförlig sammanslutning av arbetstagare är eller brukar vara bunden av kollektivavtal i förhållande till arbetsgivaren på arbetsstället, även om sammanslutningen saknar fackliga medlemmar på arbetsstället.

I Kristdemokraternas budgetmotion angående arbetsmarknad och arbetsliv, 2019/20:3202, uttrycker vi att de regionala skyddsombuden ska utvärderas och att en sådan utvärdering bör ske innan en eventuell utvidgning av deras befogenheter äger rum. Regeringen har valt att gå vidare i frågan utan att en sådan utvärdering av de regionala skyddsombudens funktion har utförts, vilket är olyckligt.

Flera remissinstanser är positiva till förslaget eller har inte några invändningar mot det. Det finns inslag i propositionen som vi också ställer oss positiva till, som t.ex. Migrationsverkets remissvar där man anför att förslaget är en relevant åtgärd för att nå arbetstagare som annars hade varit skyddslösa.

Vi delar regeringens bedömning att det är viktigt för ett fungerande arbetsmiljöarbete att det finns en god samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare. Rörligheten

på arbetsmarknaden har ökat, vilket kan ställa nya krav på hur ett fungerande arbetsmiljöarbete ska se ut. Arbetstagares anknytning till och engagemang för arbetsplatsen blir svagare samtidigt som arbetsgivare på mindre arbetsplatser ofta inte har samma organisation kring arbetsmiljöarbetet som arbetsgivare på större arbetsplatser har.

Ett fungerande lokalt arbetsmiljöarbete behövs för att förebygga ohälsa, arbetsplatsolyckor och i värsta fall dödsolyckor. Vi kristdemokrater menar att det är ett viktigt arbete för att uppnå en nollvision för dödsolyckor i arbetet. Vi är dock inte övertygade om att en utvidgad tillträdesrätt för de regionala skyddsombuden som propositionen föreslår är rätt väg för att uppnå ett förbättrat arbetsmiljöarbete.

Flera remissinstanser, däribland Svenskt Näringsliv, avstyrker förslaget om de regionala skyddsombudens utvidgade tillträdesrätt. KFO och Arbetsgivaralliansen menar att förslaget riskerar att lösgöra arbetsmiljöarbetet från den lokala nivån där de menar att det hör hemma och i stället göra det till en facklig fråga. TCO, som i grunden har en positiv inställning och tillstyrker förslaget, framhåller att en ändring av tillträdesrätten inte får leda till ansvarsförskjutning till parterna. Detta är viktiga synpunkter att ta hänsyn till. Och vi anser inte att dessa frågetecken är utredda i den tidigare utredningen.

Den statliga utredningen Ett arbetsliv i förändring – hur påverkas ansvaret för arbetsmiljön? (SOU 2017:24) berörde, bland många andra arbetsmiljöfrågor, de regionala skyddsombuden. Utredningen adresserar det faktum att de regionala skyddsombuden samtidigt är anställda ombudsmän men utredningen konstaterar att man utgår från att de regionala skyddsombuden ägnar sig åt de uppgifter som framgår av lagen.¹ Som stöd för det antagandet hänvisar utredningen till en rapport gjord av Högskolan Dalarna 2011, som noterat att uppdragen som regionalt skyddsombud och facklig ombudsman i vissa fall kan gå in i varandra men att den primära uppgiften är att få igång det lokala arbetsmiljöarbetet. Men rapporten nämner alltså att en sammanblandning av de regionala skyddsombudens uppgifter sker, vilket vi anser problematiskt, och det behövs en mer genomgripande utvärdering än vad denna rapport ger.

Vi yrkar på avslag på propositionen då vi anser att det behöver genomföras en särskild utvärdering av de regionala skyddsombuden. Den bör ha som utgångspunkt att belysa hur arbetsgivare och arbetstagare upplever samarbetet inom den regionala skyddsombudsverksamheten. Uppdraget för de regionala skyddsombuden har formulerats som så att grunduppdraget handlar om att aktivera det lokala arbetsmiljöarbetet och att uppmärksamma arbetsmiljörisker. Huruvida det uppdraget efterlevs i verkligheten bör omfattas av utvärderingsdirektiven. Syftet med en utvärdering bör vara att undersöka hur man kan öka förtroendet mellan arbetsgivare och de regionala skyddsombuden innan eventuella nya ställningstaganden tas gällande att utvidga tillträdesrätten för de regionala skyddsombuden.

¹ SOU 2017:24, Ett arbetsliv i förändring – hur påverkas ansvaret för arbetsmiljön?, Stockholm: Fritzes. s. 261.

Désirée Pethrus (KD)

Sofia Damm (KD)

Hampus Hagman (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Hans Eklind (KD)